

TARPTAUTINIO BESTSELERIO KAPAS JUROJE TĘSINYS

Genialiai supinta įtakingos šeimos drama, šnipų trileris ir meilės istorija. Patiks tiems, kas žiūrėjo serialą „Succession“ ir skaitė Stiego Larsono „Millennium“ knygas, bet tuo pačiu – visiškai originalus kūrinys!

ARKTIES NUOTAKA

ASLAK NORE

obuolys.

ASLAK NORE

ARKTIES NUOTAKA

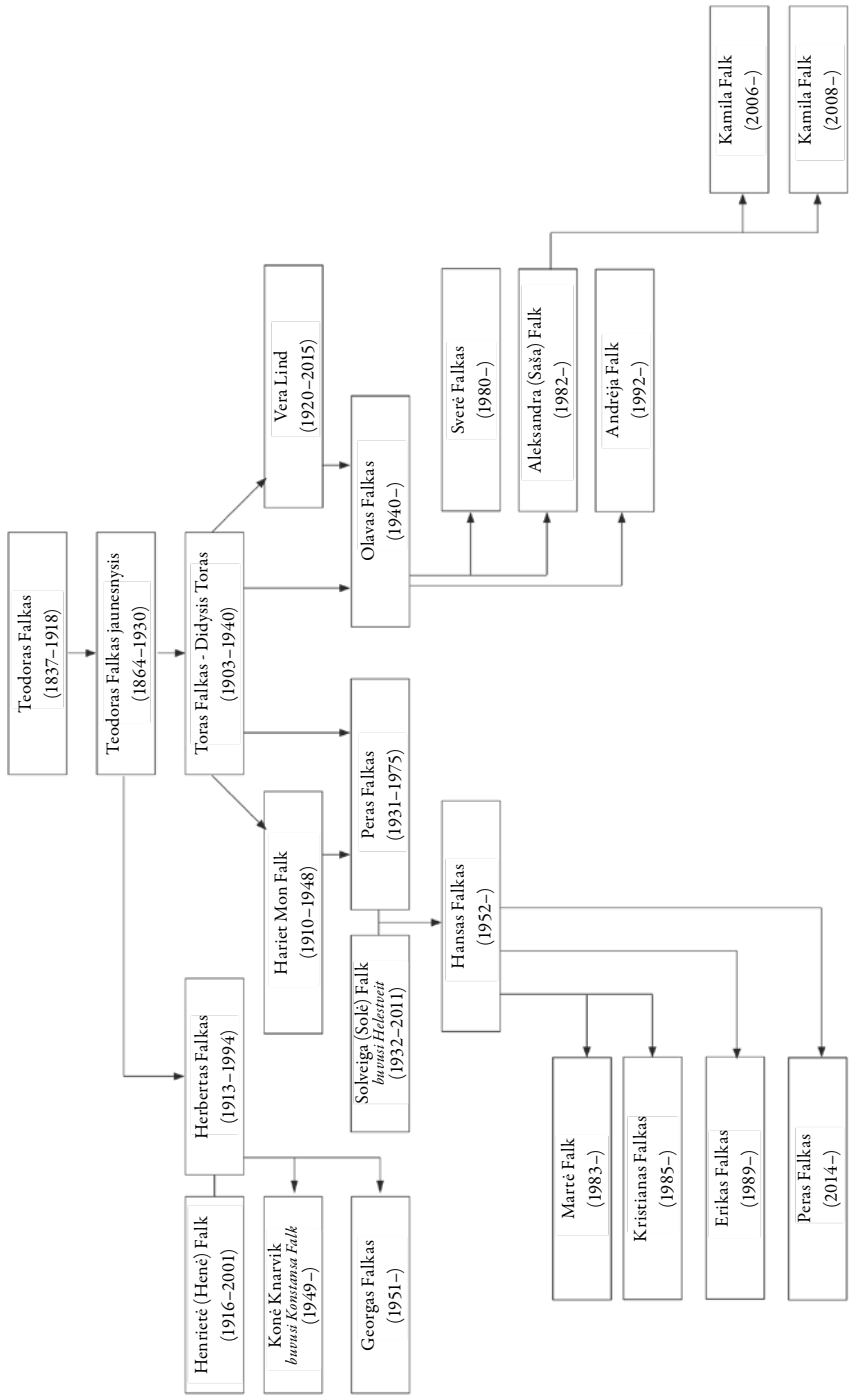
Romanas

Vertė

UAB „Knygų ministerija“

← FALKŲ ĢIMINĒS MEDIS →

PROLOGAS

ARKTIES KAPINĖS

Longjyrbias

Arkties poliuje metai trunka tik vieną parą – vieną dieną ir vieną naktį. Spalio mėnesį beveik savaitę tęsiasi saulėlydis, kol viską užgožia žiemos tamsa.

Longjyrbiene naktis laikėsi kiek ilgiau nei mėnesį. Dėl vėjo 11 laipsnių žemiau nulio temperatūra jautėsi kaip 19 laipsnių šalčio. Lapkričio tamsoje Adventdalene sužibo šviesa, iš pradžių silpna, paskui pamažu stiprėjo ir pasirodė žibintas.

Vėliau liudininkė, pirmoji pranešusi apie įvykį, poilsio namų *Casa Polaris*, pastatytų kalvos šlaite, savininkė, pasakojo pastebėjusi trūkčiojančią ir vingiuojančią šviesą.

Sniego motociklo vairuotojas pažymėtu keliu nuvažiavo prie pastato.

Gubernatorius Robertas Eliassenas, susitikęs su parapijos kunigu, buvo ką tik baigęs darbo dieną. Jis buvo stambus šešiasdešimtmetis policininkas, gavęs šį darbą po ilgos ir sėkmingos karjeros Šiaurės Norvegijos policijoje ir saugumo tarnybose. Užsimaukšlinęs gobtuvą ir pirštines, saugodamasis nuo vėjo, sniego motociklu jis leidosi tris šimtus metrų atgal į Syselmansgardeną.

Parapijos kunigas norėjo pasikalbėti apie kapines ant Platofjeleto kalno keteros, kur dėl amžinojo išalo visi karstai pamažu išlindo iš žemės. „Tai, kas palaidota Svalbarde, anksčiau ar vėliau vėl iškils.“

Kunigas jam parodė tarptautinėje spaudoje išspausdintą straipsnį, kuriame teigiama, kad salyne „mirti draudžiama“. Galbūt tai perdėta, bet ši vieta nebuvo tinkama „gyventi ir mirti“, kaip sakydavo Eliasenas.

Svalbardas netinkama vieta nei gimti, nei mirti.

Priešingai nei mano dauguma Longjyrbieno lankytojų, vietovės pavadinimas neturi nieko bendra su metų laikais 78 laipsnių šiaurės platumoje. Jis nėra susijęs su tamsa ir vidurnakčio saule, užpoliarės reiškinais, taip iš esmės pažeidžiančiais mums įprastą žmogiškąjį tikrovės supratimą – kad saulė ryte kyla ir vakare leidžiasi, kad gali sukelti beprotybę, kliedesius ar vadinamąją *poliarinę ligą*, kai gyvenimas žemyne atrodo tuščias ir beprasmiškas. Vietovė pavadinta amerikiečių kalnakasio vardu.

Eliasenas buvo beveik prie Syselmansgardeno – jaukaus kiemo, apsupto raudonai dažytų medinių namų, ryškiai nederančių prie gretimo futuristinio pastato, kuriame įsikūrusi gubernatoriaus administracija. „Dartas Vaderis nusiėjo Longjyrbiene“, – taip jį apibūdino vienas keliaujantis reporteris. Buvo taip, kaip sakė lankytojai: tai, kas kitur yra fantazija ir mokslinė fantastika, Svalbarde yra socialinis realizmas.

Tą pačią akimirką Eliasenas išgirdo variklio ūžesį ir pamatė, kaip dideliu greičiu lėkęs sniego motociklas staiga sustojo kieme.

– Ei, tu! – šūktelėjo jis ir nubėgo kelis metrus iki juodo motociklo.

Ant jo sėdėjęs stambus barzdotas vyras atrodė tarsi suakmenėjęs, kol, regis, didelėmis pastangomis pakilo nuo sėdynės ir nuvirto ant sniego.

„Hipotermija“, – greitai nusprendė Eliasenas. Arktyje praleisti metai jam padėjo ne tik išvengti šio reiškinio, bet ir atpažinti, kada kiti, mažiau patyrę žmonės užpoliarėje nesugeba apsisaugoti nuo šalčio.

Jis bandė užmegzti ryšį anglų ir rusų kalbomis, tačiau nesulaukė tinkamo atsakymo. Kai ketino sugriebti vyrą už peties, rusas sumurmėjo:

– Neliesk... neliesk!

Vyro akys sunkiai sutelkė dėmesį į gubernatorių.

– Medikai... skubi pagalba...

– Žinoma, jums bus suteikta medicininė pagalba, – pasakė Eliasenas, – bet jūs negalite čia gulėti. Rizikuojate sušalti.

Vyras tarsi susitvardė.

– N-n-n-nuodai.

– Ką? – paklausė gubernatorius.

– Apnuodijo, – rusas sušvokštė angliškai žemu, metaliniu balsu.

Robertas Eliasenas atsitiesęs žengė žingsnį atgal. Ar jis palietė priešais ant žemės gulintį vyrą? Ne, bet jis buvo tik per plauką nuo to, kad tai padarytų. Paėmęs telefoną, surinko numerį ir trumpai paaiškino situaciją pagalbos tarnyboms.

– Kas tu toks? – paklausė Eliasenas.

– Esu... pulkininkas... Vasilijus... Zemliakovas...

– Iš kur dabar atvažiavai?

– B-b-Barenburgas.

– Aš Robertas Eliasenas, čia, Svalbarde, esu aukščiausias Norvegijos vyriausybės pareigūnas, – autoritetingai ištarė gubernatorius.

Rusas, ištiktas traukulių, gulėjo ant šono, galvą įkišęs į nedidelį sniego lopinėlį. Eliasenas matė, kaip iš jo burnos ir nosies pradėjo plūsti kraujas.

– Greitosios pagalbos automobilis jau pakeliui.

Keletas dalykų jam jau buvo aiškūs. Pirma, tai nepagydomai sergantis žmogus. Antra, jei rusai jį nunuodijo, dievai žino, ar jam pačiam taip pat negresia pavojus.

NATO teritorijoje apnuodytas Rusijos pulkininkas sukėlė tarptautinį skandalą. Briuselyje toks dalykas galėjo būti apibūdintas kaip *cheminė ataka*. Eliasenas susigriebė.

– *Gubernatorius?* – kone sušnabzdėjo Zemliakovas, rodydamas į Advento slėnį: – Falkas?

– Falkas?

Gubernatorius Eliasenas žvelgė į priešais gulintį vyrą. Žinoma, jis buvo susipažinęs su Falkų veikla Svalbarde. Nuo 1916 metų jie ten turėjo kasybos teises. Hansas Falkas, garsusis gydytojas, taip pat buvo senas pažįstamas iš aštuntojo dešimtmečio, kai Eliasenas buvo visiškai įsitraukęs į tokių kaip jis komunistų stebėjimą.

– Kodėl?

– Falkas turi fondą ir organizaciją... SAGA.

– Tikrai?

Zemliakovas atsikosėjo krauju.

– Turime žmogų SAGA viduje.

– Ką? – paklausė gubernatorius.

Greitosios pagalbos automobilis atvyko akimirksniu, prie jo pribėgo du žmonės radiaciniais kostiumais, nešini neštuvais. Jie atsargiai pakėlė rusą ir paguldė ant neštuvų. Zemliakovas pasuko galvą prieš pat jam uždedant deguonies kaukę ir įdėmiai pažvelgė į Eliaseną.

– Kažkas iš šeimos... Pasakysiu jums vardą... mainais į apsaugą.

Jis linktelėjo galva. Greitosios pagalbos automobilis nuvažiavo.

Robertas Eliasenas išjungė sniego motociklo variklį. Stoją mirtina tyła. Jis stovėjo ir žiūrėjo į Operos kalną kitoje fjordo pusėje, kuris tamsoje priminė teatro dekoracijas išjungus šviesas. Falkų šeimoje – šnipas?

Paėmęs telefoną paskambino budinčiam gydytojui.

– Turiu kuo greičiau apklausti rusą, – pasakė Eliasenas.

– Apgailestauju, bet tai neįmanoma, – atsakė gydytojas ir giliai įkvėpė. – Pacientas mirė greitosios pagalbos automobilyje. Nieko negalėjome padaryti.

I DALIS

ADVENTAS

I SKYRIUS

330-OJI ESKADRILĖ

Norvegijos vandenys, Šiaurės Norvegija

Gelbėtojų sraigtasparnis *Sea King* pakilo nuo sraigtasparnių aikštelės tarsi pakeltas keltuvas, sustojo kelių metrų aukštyje virš žemės ir svyravo vėjyje, pasikui pasisuko, šiek tiek nuleido nosį ir nuskrido virš Vestfjordo.

Žinutėje buvo rašoma: „Rusijos traleris į šiaurės vakarus nuo Sortlando. Kapitonas sunkiai serga.“

Hansas Falkas sėdėjo sraigtasparnio kabinos gale, gelbėtojo dešinėje, vilkėjo ryškiai raudonos spalvos gelbėtojo kostiumą su vilna vidinėje pusėje, viršutinę kūno dalį buvo prisisegęs diržais su trimis sagtimis. Į langą drėbė sniegas. Pūtė stiprus priešpriešinis vėjas; kabina drebėjo, kartu virpėjo supakuota medicinos įranga. Šiandien paskutinė jo budėjimo diena.

Apačioje jis matė sąsiaurį tarp Bodės ir aukštų Landegodės viršūnių. Buvo ankstyvas rytas, bet lapkričio šviesa tokia silpna, kad sraigtasparnis skendėjo sutemose.

Nuo tada, kai Hansui dar vaikystėje Hanzos garlaivių bendrovės biure Svalbarde dėdė Herbertas parodė baltojo lokio iškamšą, jį traukė į šiaurę. Jam tai buvo tarsi fizikinis dėsnis, tarsi žemės trauka. Visi prisiminimai apie šį regioną buvo paslėpti giliai jo viduje, kaip žmonių širdyje saugoma prarasta jaunystė ar prisiminimai apie seną meilę. Oras galėjo jį užburti – drėgnas pakrantėje, sausas

ir šaltas vidinėse lygumose. Arba atšiaurūs ir nesibaigiantys kraštovaizdžiai, žiemą padengti sniegu ir apšviesti šiaurės pašvaistės, o vasarą skendintys nuolatinėje saulėje. Šiauriečių pietietiškas nuoširdumas jam priminė Levantę.

– Daktare Hansai, – pasakė gelbėtojas Giskė. Pasitikintis savimi jaunas vakarietis gurkštelėjo iš puodelio užplikomos sriubos ir atsainiai pažvelgė į audrą. – Ar ne ten apačioje per karą nuskendo greitaeigis laivas, kuriame buvo jūsų giminaičiai?

Hansas susimąstęs žvelgė į putotus Vestfjordo krantus. *Hurtigruten* laivo katastrofa Oslo gyventojai nutraukė Falkų šeimos kraujo liniją. Didžiausias iš daugelio jų melų.

Būtent šiuose kraštuose, per seminarą greitaeigiame kelte, Trolfjorde, Siri Grevė atėjo pas jį su Veros testamentu kopija.

Iš tikrųjų Grevė pasiūlė jam ir jo šeimos nariams kontroliuoti 12 milijardų Norvegijos kronų vertės įmonę, labdaros fondą ir bene patraukliausią privačią nuosavybę šalyje. Pastaruoju metu Martensas Magnusas buvo atkakliausias. „Jūs turite reikalauti savo teisių“, – sakė jis.

Žinoma, Hansas galėjo nurodyti rimtą priežastį, kodėl nesiėmė kovos. Nes jo radikali sąžinė tiesiogiai prieštaravo Falkų turtui. Nes jo idealizmas nesuderinamas su šiuaikiniu privačiu kapitalizmu. Nes jo vieta lauke, o ne kokiame nors rozetės bokšte Rederhaugene.

Išgelbėti gyvybę jam reiškė išgelbėti pasaulį.

Jis galėjo visa tai pasakyti, ir žmonės būtų tylėję, kaip visada, kai jis kalbėdavo prie pietų stalo, ginčydamasis dėl garbės, Libano pabėgėlių stovykloje ar viešame susirinkime Šiaurės Norvegijoje, kur žmonės kovojo prieš vietinės ligininės uždarymą.

Jie visi būdavo tarsi užhipnotizuoti.

Kitų akyse Hansas buvo energingumo įsikūnijimas. Kai suveikdavo pavojaus signalas, kai krisdavo bombos ir žmonės patekdavo į nelaimę, nebūdavo greitesnio už jį. Tai buvo stimuliuojantis narkotikas. Tačiau kai santykiai šeimoje tapo sudėtingi, Hansas savo paties paslaptis paslėpė po vis naujais darbų sluoksniais.

Sraigtasparnis *Sea King* smarkiai sudrebėjo, kai po juo kairėje pasirodė Lofoteno kalnų kontūrai, apgaubti audros debesų ir žemo rūko.

Kaip ir Hansui, Giskei buvo būdinga ramybė, kuri atrodė tokia svetima civiliams, išsigandusiems nedidelės orlaivio turbulencijos. Hanso tokie dalykai niekada negąsdino. Veikiausiai baugino tylą po sukrečiančio pokalbio prie pietų stalo, po atskleistos neištikimybės.

Jie skrido virš stačių kalvotų Vesteroleno salų ir leidosi į begalinį Atlanto vandenyną, kai pilotas įsijungė ausines.

– Penkios minutės iki nurodytos pozicijos. Giske, pasiruošk nusileisti į laivą.

Pirmas tralerį pastebėjo Hansas: mėlynas korpusas, juoda gervė, tiltelis priekyje ir platus laivagalis, aukštas ir tvirtas, panašus į jūroje plaukiojančią gamyklą. Galbūt šimto pėdų ilgio, nors tiksliai įvertinti būtų sunku. Vėjo gūsis įstūmė sraigtasparnį į oro srovę ir oro kišenę, tarsi laivą jūroje. Gelbėtojas atsistojęs nužingsniavo prie atviro liuko. Į juos plūstelėjo ledinis oras. Navigatorius pakilo nuo sėdynės ir atsistojo šalia jų.

– Esame pozicijoje, – pasakė pilotas tiesmuku, beveik nerūpestingu tonu, būdingu geram pilotui blogomis oro sąlygomis.

– Ar sužinojome ką nors naujo apie kapitono sužeidimus? – paklausė Hansas. – Apsinuodijimas alkoholiu?

– Atrodo, jie gana įsitempę, – pasakė navigatorius. – Spėčiau, tai kažkas labai skausmingo.

– Giske, pasiruošk leisti, – įsakė pilotas.

Navigatorius ir inžinierius dar kartą patikrino, ar gelbėtojas gerai pritvirtintas.

Abiem rankomis įsikibęs į virš liuko esantį strypą, Giskė pasilenkė ir leidosi nešamas vėjo. Sniegas veržėsi į sraigtasparnį, sunkios snaigės tirpo prie ryškiai raudonų Hanso kelių. Rotoriai kėlė velnišką triukšmą.

Atrodė, tai truko visą amžinybę, bet galiausiai gelbėtojas pranešė, kad jis nusileido.

– Kokia ruso būklė? – paklausė navigatorius.

– Jie neįleidžia manęs į kajutę, kurioje jis guli! – šaukė Giskė. – Bet iš to, ką galiu suprasti, jam labai skauda pilvą. Prasta bendra būklė.

– Turite jį užkelti ant neštuvų, – sušuko navigatorius, – o mes čia jį apžiūrėsime ir nugabensime į Bodę.

Racija traškėjo, girdėjosi pikti šūksniai.

– Rusai neleidžia man jo pasiimti, – pranešė Giskė. – Jie mano, kad tai per daug pavojinga, jis per didelis ligonis.

– Tuomet nieko nebegalime padaryti, – pasakė navigatorius. – Pakelsime tave į viršų.

– Palaukite! – sušuko Hansas į raciją. – Giske, gal gali paprašyti rusų, kad apčiuoptų jo pilvo apačią? Paprašyk jų švelniai pastumti kelis centimetrus. Ar jam skauda?

– Jie pranešė, kad stebėtina mažai, – po kelių sekundžių atsakė gelbėtojas.

– Tada liepk jiems vienu greitu judesiu atleisti.

Tada pasigirdo toks stiprus rikšmas, kad neliko jokių abejonių.

Kabinoje jie, navigatorius, inžinierius ir Hansas, sužiuro vienas į kitą.

– Manau, kad galime išgelbėti vaikiną, – rimtai pasakė Hansas. – Leidžiوسي žemyn.

Kiti du nieko nesakė, tik tyliai linktelėjo galva.

Hansas įtempė virvę, atsistojo ir siūbuojančia sraigtasparnio kabina žengė kelis žingsnius prie liuko. Diržu prisitvirtino prie nusileidimo lyno. Navigatorius dar kartą patikrino, ar jis gerai prisisėgęs.

Tada Hansas išniro į juodą erdvę ir ėmė leisti žemyn. Rotorių triukšmas maišėsi su vėjo gūsiams. Toli apačioje jis įžvelgė tralerio šviesas. Kaip aukštai jis buvo! Ant bangos keteros išryškėjo korpuso kontūrai, sustingę, tarsi laivas būtų įstrigęs per atoslūgį, ir dingo baltai išmargintame slėnyje. Jis siūbavo pirmyn ir atgal, todėl akimirką pagalvojo, kad gali bloktis į vieną iš stiebų.

Vėjas buvo stiprus, bet Hansas jautėsi saugus, nes apačioje buvo įrengtas valas su svarmenimis.

Dabar jis aiškiai matė tralerį. Didelį, surūdijusį monstrą.

Septyni metrai žemyn, penki metrai, trys metrai...

Nusileidęs ant denio jis atsisegė diržus ir ėmė šliaužti.

– Ką darysime? – paklausė Giskė.

– Palauk čia! – sušuko Hansas. – Aš pasikalbėsiu su rusais.

Prie jo priėjo du rusų jūreiviai. Hansas sušuko į vėją, kad jis yra gydytojas ir įtaria, kuo rusai serga.

Vienas iš rusų gestikuliavo ir bandė atsakyti:

– Daktaras gerai. Operacija čia.

Kitas rusas žengė į priekį, tarsi norėdamas parodyti, ką anas norėjo pasakyti. Hansas linktelėjo galva ir nuskubėjo į tiltelį, kur jam buvo parodyta kapitono kajutė.

Kapitonas gulėjo ant neštuvų, pastatytų ant grindų. Jis buvo atletiškas ir raumeningas keturiasdešimtmetis vyras.

Hansas paėmęs savo medicininį krepšį apžvelgė, ką turi. Jis pakėlė skalpelį į šviesą.

– Tikrai? – paklausė vienas iš rusų.

Kapitono kajutėje sudrebėjo vairalazdė.

– Tai arba mirtis, – rimtai atsakė Hansas.

Kapitonui jis suleido narkozės ir šis greitai prarado sąmonę. Įgula stovėjo aplink juos.

– Man reikia žmogaus, kuris galėtų padėti, – pasakė Hansas ir parodė į vyrą, kuris, matyt, geriausiai kalbėjo angliškai. – Tu, – padavė jam kaukę ir pirštines.

Pirmiausia Hansas perpjovė kapitono marškinius srityje tarp viršutinės dubens dalies ir bambos. Jis atsargiai apčiuopė apendikso vietą apatinėje pilvo sienoje ir nuplovė ją alkoholiu. Skalpelio prapjovė maždaug penkis centimetrus ir, jūreiviui padedant išlaikyti pjūvį atvirą, perpjovė raumenų skaidulas, kol išryškėjo pilvaplovė. Laivas vis dar siūbavo, bet jo judesiai tarsi susiliejo su jūra. Atlikęs šiek tiek gilesnį pjūvį Hansas atvėrė pilvo ertmę. Jis įkišo rodomąjį pirštą, norėdamas surasti gaubtinę žarną.

Po ja išryškėjo išsipūtęs apendiksas. Jis buvo raudonas, slieko formos ir dydžio. Hansas jį ištraukė, radęs apendikso arteriją, ją užfiksavo ir perrišo, o tada nupjovė ir įstūmė apendikso pradžią atgal į pjūvį. Tuomet užsiuvo pilvo sieną ir odą. Operacija užtruko vos kelias minutes.

– Paskutinį kartą, – tarė Hansas. – Jis turi vykti su mumis.

Rusas įžūliai žengė prie jo.

– Jis lieka. Ačiū, gydytojau.

Išeidamas Hansas paėmė indelį, į kurį buvo įdėjęs apendiksą, ir įdėjo jį į sandarų maišelį, kurį užantspaudavo.

Prie jo priėjo gelbėtojas.

– Ir kaip?

– Viskas bus gerai, – atsakė Hansas.

– Šventas šūde, koks darbas, – pasakė Giskė.

Prabilo racija.

– Falkai, Giske? – paklausė navigatorius. – Mums pritrūks degalų.

Norvegai greitai perėjo per vairinę ir nusileido į denį.

– Mes pasirengę kilti! – sušuko Hansas, jo balsas buvo kupinas adrenalino.

Kitą akimirką jis jau skriejo per bortą, o traleris suposi ant didžiausios bangos.

Hansas tai suprato jau tada. Galėjo baigti blogai.

Akimirką jis pasijuto tarsi nesvarumo būsenoje, o kitą akimirką buvo nublokštas atgal į tralerį ir pamatė, kaip prieš jo akis išdygo plieninis stiebas.

Būtent to jis visada bijojo. Ne pačios mirties, o tirštos mirties baimės – tos akimirkos, kai alpinisto rankos nebeužčiuopia uolos, iki atsitrengimo į žemę, sekundės tarp pakelės bombos sprogo ir jos sukulto spaudimo, sekundės dešimtosios dalies nuo giljotinos kritimo iki ji perpjauna miego arteriją.

Tada nusileidžia uždanga.

2 SKYRIUS

VALDŽIOS INSTITUCIJŲ MULKINIMO METAS BAIGĖSI

Rederhaugenas, Oslas

Vienas pirmųjų darbų, kurį atliko Saša Falk, tapusi naująja SAGA direktore, – nugriauta Didžiojo Toro statula, ilgą laiką puošusi didelę pievą priešais pagrindinį įėjimą į Rederhaugeną.

Kaip pakaitalą ji užsakė skulptoriui sukurti savo močiutės biustą. Menininkas išsiskyrė kurdamas stiprių moterų skulptūras, ir, kad ir kaip sunku būtų ją kur nors kitur priskirti, Vera Lind tikrai priklausė šiai kategorijai. Be to, kad tam tikru periodu parašė kultinius kūrinis, ji, rizikuodama asmeniškai, pasipriešino savo šeimos nariams vyrams, kad pasakytų tiesą.

Saša pažvelgė į bronzinį veidą. Buvo ankstyvas gruodžio 1-osios rytas. Reikėjo daug ką suorganizuoti, kad sostinėje būtų pakrikštytas *Falck 3* – gelbėjimo laivas, kurį šeimos įmonė padovanojo Gelbėjimo organizacijai. Rederhaugene įvyks priėmimas. Sašai, kaip SAGA direktorei, teko svarbus vaidmuo.

Šaltas žiemos lietus tarsi prakaito lašeliai nusėdo ant močiutės statulos kaktos. Saša tvirčiau apsivyniojo aplink kaklą jau spėjusį sudrėkti šaliką ir žengė per žemą užtvarą, skiriančią žvyruotą takelį nuo vejų su biustu. *Vera Lind, 1920–2015*. Žinoma, Saša svarstė apie epitafiją, galbūt kokią citatą iš Veros knygų, bet močiutė tada taip paniekinamai nusijuokė iš užrašo ant Didžiojo Toro biusto, kad ji neišdrįso. „Gyventi širdyje – tai nemirti“, cha-cha-cha, o gal „jo žemiški palaikai mus paliko, bet pompastika gyvena amžinai“.

Veros statulos bruožai buvo panašūs į jos pačios – smaili romėniška nosis ir aukšti skruostai, nors į viršų sušukuoti plaukai rodė, kad buvo modeliuojama vyresnė jos močiutės versija. Jos oda buvo lygi, tarsi po veido patempimo, o žvilgsnis, žvelgiantis į fjordo horizontą, atrodė tuščias ir neprieinamas. Močiutė vedė į kitą tikrovę, meno ir aistros, už savikontrolės, kurios Saša visada siekė, ribų.

Viskas prasidėjo prieš metus, kai Vera nusižudė būdama 95 metų. Testamentas dingo. Nepaisydama tėvo perspėjimų, kad nevalia „vartyti akmenis“, Saša pradėjo ieškoti močiutės paslapčių. Tyrimai ją atvedė prie Veros rankraščio „Kapas jūroje“, parašyto 1970 metais, pėdsakų. Jame aprašiusi kelionę greituoju keltu ir vėliau įvykusią laivo katastrofą Antrojo pasaulinio karo metais ji sugriovė savo protėvio Didžiojo Toro Falko, kaip karo didvyrio, įvaizdį. Iš tikrųjų jis buvo nacių kolaborantas ir karo spekuliantas. Rankraštis buvo konfiskuotas, o Verą ėmė globoti jos pačios sūnus, Sašos tėvas Olavas.

Pagaliau radusi testamentą, Saša suprato, kodėl Veros ir Olavo santykiai buvo tokie traumuojančys. Jos sūnus buvo meilės romano su vokiečių kareiviu

rezultatas. Taigi Saša ir kiti palikuonys nepriklausė Falkų kraujo linijai, kuria buvo grindžiama šeimos įmonių ir palikimo kontrolė. Senelė vienu plunksnos brūkštelėjimu iš esmės juos ištrėmė. Saša testamentą sudegino. Nors baimė, kad šis nusikaltimas iškils į viešumą, vis dar egzistavo, tačiau su kiekviena diena vis labiau slopo.

Grįžusi į biurą Saša išgirdo balsą už nugaros:

– Aleksandra?

Ji sustojo. Atpažino žemą, kimų balsą ir šiaurės norvegų dialekto melodiją. Martensas Magnusas. Kolegų vadinamas tiesiog MM.

– Tu nesi mano tėvas, – pasakė ji. – Vadink mane Saša.

MM pasižymėjo anticharizma, dažnai būdinga žmonėms, sėkmingai besisukantiems biurokratijos labirintuose. Praėjusiais metais jis išsiskyrė, o tai jį suartino su Olavu.

Tačiau nors Magnusas buvo Olavo patikėtinis, gilesnė draugystė tarp jų neužsimezgė, nes tėvas dažnai iš jo pasijuokdavo, kai pokalbiuose su vaikais pasigirdavo jo vardas.

„MM atjungdavo motinos ventiliatorių, jei jam reikėdavo įkrauti mobiliųjį telefoną“, – sakydavo Olavas. Tačiau žmonės klausydavo jo patarimų. Jis neabejotinai buvo žmogus, su kuriuo verta palaikyti ryšį.

Jis – buvęs specialiųjų pajėgų karininkas, cinizmą derinęs su tuštybe. Šią dieną jis vilkėjo juodu dvieiliu paltu ant vyno raudonumo spalvos megztinio aukštu kaklu. Nuo nedidelio ūgio, stambaus sudėjimo vyro, panašaus į graužiką, dvelkė stiprus balzamo po skutimosi kvapas.

– Mums reikia pasikalbėti, – ryžtingai tarė jis.

Nepaisant visų jo trūkumų, jei tik MM primygtinai reikalavo, buvo išmininga paklausti. Saša jį paskyrė SAGA Šiaurės Norvegijos padalinio vadovu, o šiam žingsniui pritarė jos tėvas. Šiaurėje visi verslai – nekilnojamasis turtas, uostai, laivyba – turėjo didelį politinį poveikį. Šį žaidimą MM valdė geriau nei daugelis. Jos pačios mokymosi kreivė buvo stati, bet su tokiais velniais ir angelais kaip Martensas Magnusas ant pečių ji tai įvaldė.

– Ar žinai, kad Sverė ir likusi Afganistano kontingento dalis šiandien išsilaispins, – paklausė MM, kai jieduėjo paviljono link.

– Mes nepalaikome jokių ryšių, – pasakė Saša. – Juk norėjai pasikalbėti dėl kitos priežasties.

Martensas Magnusas linktelėjo galva.

– Ką tik grįžau iš susitikimo su tarnybų atstovais, Svalbardo gubernatoriumi ir kitais.

Prieš kelias savaites žiniasklaidą pasiekusi žinia apie nunuodytą rusų pulkininką sukėlė didžiulį šurmulį. Longjyrbiasas buvo toks skaidrus, kad gyventojai žinojo apie kiekvieną sniego motociklo apvirtimą dar prieš tai įvykstant, o galima Rusijos cheminė ataka suverenioje Norvegijos teritorijoje buvo ne šiaip įspėjamasis šūvis prieš baltąsias meškas, tai pasaulinė naujiena. Gubernatorius Eliassenas davė interviu *Der Spiegel*, BBC ir *New York Times*, premjerai pasmerkė, NATO konsultavosi, o rusai neigė.

– Teismo ekspertizės jau parengtos, – tęsė MM. – Pasirodo, Zemliakovas buvo gavęs didelį kiekį toksino ricino ir mirė nuo sepsio. Ta pati medžiaga, be kita ko, panaudota 1978 metais Londone nužudant bulgarų perbėgėlį. Tačiau laikas yra svarbus. Ricinas paprastai žmones nužudo per tris dienas, taigi reikia šiek tiek laiko. Remiantis skrodimo ataskaita, Zemliakovas buvo apnuodytas mažiausiai prieš 24 valandas. O iš Rusijos laivų eismo registravimo žurnalo žinome, kad jis atkeliavo Rusijos laivu, kuris į Barenburgą atplaukė likus keturioms valandoms iki incidento Longjyrbiene. Tiesiogiai iš Rusijos bazės Prano Juozapo Žemėje.

Saša akimirką susimąstė.

– Vadinasi, jis buvo apnuodytas Rusijos teritorijoje?

– Yra daug požymių, – atsakė MM. – Žvalgyba mano, kad *po* apnuodijimo jis pats suplanavo pabėgimą į Vakarų. Sėdo į valtį, Barenburge pavogė sniego motociklą ir nuvažiavo į Longjyrbiasą – kelionė tamsoje ir be jokių specialių vietovės žinių užtruko iki trijų valandų.

– Aš žinau apie tą kelionę, – pasakė ji.

– Tai, jog manoma, kad apsinuodijimas įvyko Rusijos teritorijoje, lėmė gana atsargią oficialią Norvegijos reakciją.

Jie nusileido prie kranto ties Oksevisa. Žemas debesų sluoksnis ir pilkas horizontas susiliejo.

– Paskutiniai pulkininko žodžiai, – sušnabždėjo MM, – buvo apie tai, kad rusai kažką turi SAGA viduje. Centre.

Ji nurijo seiles ir lėtai linktelėjo galvą. Įmetė į vandenį plokščią akmenį. Kas čia vyksta? Kaip tik ruošėsi papasakoti apie sukrečiančius įvykius, kurie įsiplieskė, radus močiutės Veros rankraštį ir testamentą, grąsinusį susprogdinti visą šeimą. Jos santykiai su tėvu ėmė gerėti, ji ėmėsi kontroliuoti situaciją.

O dabar štai kas.

– Turime Tolimosios šiaurės strategiją, už kurią jūs esate atsakingas, – pasakė ji. – Kaip ši informacija su ja susijusi?

– Būtent tai ir bandau išsiaiškinti.

Ji atsisuko į jį.

– Ką sako PST*?

– Taip, ką jie sako? Kad svarbi įvairovės ekspertizė ir kad tyrimas neturi prieštarauti atostogų tvarkai. Jie *tiria* šį reikalą.

Saša buvo sutikusi pakankamai gynybos darbuotojų, kad žinotų, jog jie apie „policiją“, t. y. saugumo policiją, kalba su panieka, pranokstančia tai, kaip policijos pareigūnai kalba apie apsaugininkus.

– *Policijoje* dirba igudę technikai ir tyrėjai, – kalbėjo MM. – Aš jais pasitikiu. Galiu lažintis, kad jie atvyks su pajėgomis ir sumontuos sienose keletą mikrofonų, įjungs tavo telefono ryšio kontrolę ir pasiųs kelis vyrus šnipinėti po priėmimo. Bet ar manai, kad tokiu būdu pavyks rasti į SAGA infiltruotą žmogų? – jis papurtė galvą.

– Taigi, ką siūlote?

– Džonis Bergas, – jis atsakė tiesiai šviesiai. Jo žvilgsnis nesusvyravo.

Mintis apie Džoną Omarą – Džonį Bergą Sašą veikė panašiai kaip kartais internete rodomi vaizdo įrašai apie drąsuolius, balansuojančius ant dangoraižio ar statybinio krano krašto. Jos kraujospūdis ir širdies ritmas padažnėjo, kvėpavimas pagreitėjo, o delnai tapo slidūs. Ji bandė nusigręžti, bet ją traukė link to, kas gąsdino.

* Policijos saugumo tarnyba (*red. past.*).

Skaitykite likusius
332 iš **352** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Stulbinanti Falkų šeimos saga tęsiasi. Dramatiškai susipynusi praeitis ir dabartis, meilė ir neapykanta, gyvenimas ir mirtis, politiniai ir turtiniai interesai – šįkart ledinėje Svalbardo dykumoje.

Į tolimoje Arktyje esančio Svalbardo gubernatorių kreipiasi mirštantis rusas. Vyras bėga nuo Putino režimo ir prašo apsaugos. Jis turi svarbios informacijos, tačiau atskleidžia tik tiek, kad SAGA fondo viduje rusai turi savo žmogų. Tada vyras miršta...

Falkų šeima, valdanti SAGA fondą, kuriam priklauso daugybė nekilnojamo turto ir laivininkystės kompanija, pasidalijusi į dvi nesutariančias frakcijas – Bergeno ir Oslo šeimos šakas.

Ledo užklotame Svalbarde Falkai taip pat valdo nemažus turtus ir žemes. Dar svarbesnės šios valdos tampa dabar, kai šylant klimatui Svalbardo ledynai ima tirpti, atverdami milžiniškas šių teritorijų galimybes.

Po tėvo mirties naująja SAGA direktore tampa Saša Falk. Ji pakeitė savo tėvą Olavą Falką ir rengia tradicinį Falkų šeimos Kalėdų vakarėlį. Vakarėlis sugriūva, kai paaiškėja, kad jos tėvas nebuvo tikrasis Falkas. Veros Lind testamente atskleidžiama, kad tikrasis Toro Falko sūnus nuskendo per laivo katastrofą, o Olavas yra Veros Lind ryšio su vokiečių karininku rezultatas.

Įmonei turi vadovauti tiesioginis Toro Falko palikuonis, o tai atveria kelią į valdžią radikalui Hansui Falkui, kuris šeimoje – juoda avis, aktyvistas kairysis, maištininkas, be to, jį visada traukė Svalbardas. Falkų šeimai priklauso viena iš strategiškai svarbiausių Svalbardo teritorijų – Adventdalenas. Ar gali būti, kad rusai nusitaikė būtent į šias teritorijas?

Kyla neišvengiamas klausimas: ar kadaise Falkų dėka buvo užtikrintas Svalbardo suverenitetas? Ar dabar Falkų dėka jis bus prarastas?

Ilustracija: © Arunas Bruas

Aslak Nore (g. 1978 m.) – Norvegijos žurnalistas, leidėjas ir rašytojas. Užaugo Oslo. Įgijo išsilavinimą Oslo universitete ir Naujojoje socialinių tyrimų mokykloje Niujorke, pagal Fulbright programą. Tarnavo elitiniame Norvegijos Telemarko batalione Bosnijoje. Šiuolaikinis nuotykių ieškotojas Nore gyvena Lotynų Amerikoje ir dirbo žurnalistu Artimuosiuose Rytuose bei Afganistane. Išleido keletą negrožinės literatūros knygų ir keturis romanus. Paskutiniai du romanai – „Vilko spąstai“ ir „Kapas jūroje“ – tapo nacionaliniais bestseleriais. 2018 m. rašytojas laimėjo Rivertono premiją už geriausią kriminalinį romaną, o „Kapas jūroje“ Prancūzijoje nominuotas *Grand Prix ELLE* apdovanojimui. Šiuo metu Aslak Nore su šeima gyvena pietų Prancūzijoje.

Kiekviena nupirktą
knyga = pasodintas medis
www.obuolys.lt

 Slaptas klubas

ANNO 2004

ISBN 978-609-484-712-7

9 786094 847127

Grožinė literatūra > Istorinis detektyvas

Vilniaus leidimas: © Šviesa

SKAITANTIS ŽMOGUS YRA GRAŽUS